

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated.

Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Biological Corridor (BC) 2, describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation.

In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2024 under BC2 are as follows:

1. Maintenance of Dikchhu Park (Reviving of Dikchhu stream flow)
2. Maintenance of Wangdue Range Office

བོད་ལྗང་བཅུད་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླའི་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ ཁ་བ་(Category B) རང་ལུ་ཚུད་དེ་ཡོདཔ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ནང་སྤྱད་མེད་མི་མེད་དང་ ཡང་ན་ སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཏེ་འཚོ་བ་སྤྱད་སྟོབ་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟེན་སྤྱད་མེད་མི་མེད་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཞན་པ་འབྱུང་ནི་ཉེན་ཁ་ཡོདཔ་ད་ གལ་སྤྱད་གཞན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གཞན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུ་མ་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་ གཞན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ ཅ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགསཔ་ཡིན།

དེ་འབདམ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་ཐོག་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྷན་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་ཟླ་གཉིས་ལུ་ཡུན་བརྟན་གྱི་ཕན་པ་ཡོདཔ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚད་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ཁྲིའི་ཆོ་སྲོག་མ་དདུལ་གྱི་སྤྱི་བྱས་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཐབས་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་དགོཔ་ད་ མི་དམངས་གྲོས་བསྟུན་དང་ དུས་དང་དུས་སྤྱི་མི་དམངས་ལུ་གསང་བ་བཤད་ནི་འདི་དགོཔ་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ སྤྱི་ཁྲིའི་དང་སྲོག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་ལྷན་ཚུ་འབད་བའི་སྐབས་ ཐབས་ལམ་དང་བཟང་སྤྱད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབདམ་ཡིནཔ་ད་ འདི་ཡང་ལས་ལྷན་གདམ་སེལ་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡིན། གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་ལྷན་གི་ནང་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླ་གཞན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་ལྷན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་ལྷན་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་ཉེ་མ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཇུག་བསྟུན་དུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་གཞན་ཉེན་མར་ཕབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཅུགས་དགོཔ་ཡིན།

དེ་འབདམ་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་ལྷན་ མི་ཟླ་ ལཱ་འགན། བརྟེན་དང་སྟན་ལྷ། དེ་ལས་ལྷན་ཏོག་ལམ་ལུགས་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་འགུལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུད་དགོཔ་ཡིན། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ གལ་གཏོགས་འབད་དགོ་པའི་ཁ་གྱུད་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉོག་བཤད་ཚུ་ཚུད་དགོ་པའི་ཁར་ ཁ་གྱུད་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་དགོ། གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁ་གྱུད་ཡོད་མི་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་འབད་ནི་འོ་ལམ་ལུགས་ དེ་ལས་གལ་གཏོགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་བཅའ་སྤྱོད་ཚུ་ཚུད་དགོཔ་ཡིན། སྤྱི་ཁྲིའི་དང་སྲོག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཡིན་ཚད་ཚུ་གི་མཆར་གཞི་ལས་ལྷན་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དན་ཐོ་དང་སྟན་ལྷ། བསྐྱར་ཞིབ། ཆིས་དབྱུད་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ལོ་བསྟར་བཞིན་དུ་དུས་མཐུན་བཟོ་དགོཔ་ཡིན།

སྲོག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་གཉིས་པའི་དོན་ལུ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༤ རང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཟླ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དགོཔ་ཡོད་པའི་ལས་ལྷན་ཚུ་ཡང་།

༡༥. ཐོག་ཚུ་སྤྱི་ཁྲིའི་ཁྲིམས་བཅོས་དང་ཚུ་བྱག་རྒྱབ་ནི་དང་།

༢༥. དབང་འདུས་ནགས་ཚལ་སྤྱི་ཁྲིའི་ཡིག་ཚང་ ཁྲིམས་བཅོས་འབད་ནི།